

maakt ruimte voor onderwijs

MODULEHANDLEIDING

SPELLING 3

Inleiding	2
Doelgroep	2
Rubriekenoverzicht	3
De rubrieken toegelicht	7
Rubriek A: MKM	7
Rubriek B: MKKM	8
Rubriek C: MK2M	8
Rubriek D: MM..M	8
Rubriek E: M..MM	8
Rubriek F: MM..MM	9
Rubriek G: Tussenklank na L en R	9
Rubriek H: ei, ij, ou, au	9
Rubriek I: ..(M)MMM..	9
Rubriek J: Sch(r)..	9
Rubriek K: ng of nk	10
Rubriek L: f/v en s/z	10
Rubriek M: eer, oor, eur	10
Rubriek N: AAI, OOI, OEI	10
Rubriek O: verkleinwoorden	11
Rubriek P: samenstellingen	11
Rubriek Q: ..cht	11
Rubriek R: stomme E	11
Rubriek S: eeuw, ieuw, uw	11
Achtergrondinformatie	12
Woordenlijst	13

Inleiding

Numo is een online leermiddel waarmee leerlingen de basisvaardigheden van Nederlands, rekenen/wiskunde, Engels en Duits adaptief kunnen oefenen tot ze het beoogde niveau hebben bereikt.

Adaptief betekent dat het programma zich automatisch aanpast aan het oefengedrag van leerlingen. Is een leerling goed in een vaardigheid, dan gaat hij er met sprongen doorheen. Bij onderdelen waarmee hij moeite heeft, staat het programma langer stil. De leerling krijgt dan extra oefeningen en meer feedback.

Numo kan teruggrijpen op oefenstof van groep 3 van de basisschool. Een leerling die uitblinkt in een vaardigheid, kan doorgaan met oefenen tot 3F- of zelfs 4F-niveau. Dat is de grote kracht van adaptieve software!

Doordat leerlingen met Numo de basisvaardigheden eigen maken, heb jij als docent meer tijd voor andere, leuke dingen, zoals individuele begeleiding, thema-opdrachten, interactieve werkvormen, oefenen met schrijfvaardigheid, projecten rondom rekenen, debatteren en literatuur.

Doelgroep

Spelling 3 is ontwikkeld voor leerlingen vanaf het tweede halfjaar groep 3. Belangrijk is dat voor de start met de module de belangrijkste koppelingen tussen letters en klanken in beginsel zijn aangeleerd. Het programma kan - wanneer er sprake is van achterstand- vanzelfsprekend ook gebruikt worden voor leerlingen in het voortgezet (speciale) onderwijs. Het programma is tevens geschikt voor groepen waarin niveaueverschillen bestaan. Door de adaptieve werking oefent iedere leerling met hetgeen dat hij nodig heeft.

Rubriekenoverzicht

Rubriek	Oefening	Omschrijving van de activiteit
Sprongtoets	1 Rubriek A t/m C (*) 2 Rubriek D t/m G (*) 3 Rubriek H t/m K (*) 4 Rubriek L t/m P (*) 5 Rubriek A t/m P (*)	
A MKM	1 Klanken, letters, woorden - MKM (*) 2 Woorden bouwen - MKM (*) 3 Flits en typ - MKM (*) 4 Flits en kies - MKM 5 De mus op het hek - MKM 6 Woord in zin - MKM (*) 7 Woorddictee - MKM (*)	Je hoort losse klanken. Maak daar in je hoofd één woord van. Waar lees je dat woord? Luister goed. Wijs de letters aan. Bouw het woord. Flits het woord en kies wat je zag. Flits een woord en typ het. Je ziet een tekst. De woorden zijn niet af. Maak ze af. Je ziet een zin. Welk woord past op de open plaats? Typ dat woord. Luister goed. Kijk naar het plaatje. Typ het woord.
B MKKM	1 Lang of kort (*) 2 Woorden bouwen - MKKM (*) 3 Flits en typ - MKKM (*) 4 Flits en kies - MKKM 5 In de zaak van Guus - MKKM 6 Woord in zin - MKKM (*) 7 Woorddictee - MKKM (*)	Luister goed naar het woord. Welke klank hoor je? Kies de juiste rij. Luister goed. Wijs de letters aan. Bouw het woord. Flits het woord en kies wat je zag. Flits het woord en typ het. Je ziet een tekst. Wat past op de open plaats? Maak dat woord af. Je ziet een zin. Wat past op de open plaats? Typ dat woord. Luister goed. Kijk naar het plaatje. Typ het woord.
C MK2M	1 Buik-woord of reus-woord - MK2M (*) 2 Woorden bouwen - MK2M (*) 3 Flits en typ - MK2M (*) 4 Flits en kies - MK2M 5 Twee mieren in huis - MK2M 6 Maak het woord af - MK2M (*) 7 Woorddictee M...M (*)	Luister goed naar elk woord. Welke klank hoor je? Klik op de juiste rij. Luister goed. Wijs de letters aan. Bouw het woord. Flits het woord en kies wat je zag. Flits het woord en typ het. Je ziet een tekst. Maak alle woorden af. Kijk naar het plaatje. Wat is dat? Maak het woord af. Luister goed. Kijk naar het plaatje. Typ het woord.
D MM...M	1 Klanken, letters, woorden - MM...M (*) 2 Snoep - MM...M 3 Flits en typ - MM...M (*) 4 Drie soorten woorden 5 Maak het woord af - MM...M 6 Woorddictee - MM...M (*)	Je hoort losse klanken. Maak daar in je hoofd één woord van. Waar lees je dat woord? Je ziet een tekst. Maak alle woorden af. Flits het woord en typ het. Zoek voor elke open plaats het juiste woord. Luister goed. Kijk naar het plaatje. Maak het woord af. Luister goed. Kijk naar het plaatje. Typ het woord.
E M...MM	1 Klanken, letters, woorden - M...MM (*) 2 Flits en typ - M...MM (*) 3 Wat doet hij of zij? - M...MM 4 Woorddictee - M...MM (*)	Je hoort losse klanken. Maak daar in je hoofd één woord van. Waar lees je dat woord? Flits het woord en typ het. Je ziet een zin. Welk woord past op de open plaats? Typ dat woord. Luister goed. Kijk naar het plaatje. Typ het woord.
F MM...MM	1 Woorden bouwen - MM...MM (*) 2 Flits en typ - MM...MM 3 Letters koppelen - MM...MM 4 Woorddictee - MM...MM (*)	Luister goed. Wijs de letters aan. Bouw het woord. Flits het woord en typ het. Koppel een blauw deel aan een groen deel. Luister goed. Kijk naar het plaatje. Typ het woord.

G tussenklank na L en R	<p>1 Alleen thuis - tussenklank</p> <p>2 Flits en kies - tussenklank</p> <p>3 Woorddictee tussenklank (*)</p>	<p>Maak alle woorden af.</p> <p>Flits het woord en kies wat je zag.</p> <p>Luister goed. Kijk naar het plaatje. Typ het woord.</p>
H ei, ij, ou, au	<p>1 Het verhaal van Leila</p> <p>2 Het kleine ei</p> <p>3 Woorden met korte ei</p> <p>4 Woord in zin met ei of ij (*)</p> <p>5 Het verhaal van Paul</p> <p>6 De blauwe pauw</p> <p>7 Woorden met au</p> <p>8 Typ het tegendeel</p> <p>9 Woorddictee ei-ij-au-ou (*)</p>	<p>Typ op elke open plaats een ei.</p> <p>Welk woord past op de open plaats? Wijs het aan.</p> <p>Kies de woorden die met een open lettergreep beginnen.</p> <p>Je ziet een zin. Welk woord past op de open plaats? Typ dat woord.</p> <p>Typ op elke open plaats een au.</p> <p>Welk woord past op de open plaats? Wijs het aan.</p> <p>Kies de woorden met au.</p> <p>Je ziet een zin. Welk woord past op de open plaats? Typ dat woord.</p> <p>Luister goed. Kijk naar het plaatje. Typ het woord.</p>

I ...(M)MMM...	<p>1 Woorden bouwen ...MMM... (*)</p> <p>2 Flits en typ ...MMM...</p> <p>3 Wat doet hij of zij? - ...MMM...</p> <p>4 Woorddictee ...MMM... (*)</p>	<p>Luister goed. Wijs de letters aan. Bouw het woord.</p> <p>Flits het woord en typ het.</p> <p>Je ziet een zin. Welk woord past op de open plaats? Typ dat woord.</p> <p>Luister goed. Kijk naar het plaatje. Typ het woord.</p>
J sch(r)...	<p>1 Met sch.. of schr.. (*)</p> <p>2 Flits en typ - sch(r)...</p> <p>3 Letters koppelen - sch(r)</p> <p>4 Woorddictee sch(r)... (*)</p>	<p>Luister goed naar het woord. Welke klank hoor je? Kies de juiste rij.</p> <p>Flits het woord en typ het.</p> <p>Koppel een blauw deel aan een groen deel.</p> <p>Luister goed. Kijk naar het plaatje. Typ het woord.</p>
K ng en nk	<p>1 Ding-woord of pink-woord (*)</p> <p>2 Wat doet hij of zij? - ng of nk</p> <p>3 Henk - ng of nk</p> <p>4 Flits en typ - ng of nk</p> <p>5 Flits en kies - ng of nk</p> <p>6 Woorddictee - ng of nk (*)</p>	<p>Luister goed naar elk woord. Welke klank hoor je? Klik op de juiste rij.</p> <p>Je ziet een zin. Welk woord past op de open plaats? Typ dat woord.</p> <p>Maak alle woorden af.</p> <p>Flits het woord en kies wat je zag.</p> <p>Flits het woord en typ het.</p> <p>Luister goed. Kijk naar het plaatje. Typ het woord.</p>
L f/v en s/z	<p>1 Z of S (*)</p> <p>2 Flits en typ - z/s</p> <p>3 Flits en typ - v/f</p> <p>4 Flits en kies - v/f, z/s</p> <p>5 De zielige zwaan - v/f, z/s</p> <p>6 Raadsels - v/f, z/s</p> <p>7 Woorddictee v/f, z/s (*)</p>	<p>Luister goed naar het woord. Welke klank hoor je? Kies de juiste rij.</p> <p>Flits het woord en typ het.</p> <p>Flits het woord en typ het.</p> <p>Flits het woord en kies wat je zag.</p> <p>Maak alle woorden af.</p> <p>Luister goed naar de vraag. Typ het juiste antwoord.</p> <p>Luister goed. Kijk naar het plaatje. Typ het woord.</p>
M eer, oor, eur	<p>1 Op de boerderij - eer, oor, eur</p> <p>2 Rijmen - eer, oor, -eur (*)</p> <p>3 Wat is goed - eer, oor, eur</p> <p>4 Woorddictee - eer, oor, eur (*)</p>	<p>Maak alle woorden af.</p> <p>Je hoort een vraag. Bekijk de plaatjes en wijs het goede plaatje aan.</p> <p>Lees de vraag en kies het goede antwoord.</p> <p>Luister goed. Kijk naar het plaatje. Typ het woord.</p>
N aai, ooi, oei	<p>1 Tien goede woorden - aai, ooi, oei</p> <p>2 Wat doet hij of zij? - aai, ooi, oei</p> <p>3 De zwerver - aai, ooi, oei</p> <p>4 Woord in zin - aai, ooi, oei (*)</p> <p>5 Woorddictee - aai, ooi, oei (*)</p>	<p>Klik op de tien goede woorden.</p> <p>Je ziet een zin. Welk woord past op de open plaats? Typ dat woord.</p> <p>Maak alle woorden af.</p> <p>Je ziet een zin. Welk woord past op de open plaats? Typ dat woord.</p> <p>Luister goed. Kijk naar het plaatje. Typ het woord.</p>

O verklein- woorden	1 Oma is te lief - verkleinwoorden 2 Maak het verkleinwoord (*) 3 Verkleinwoorden met -je of -tje (*) 4 Het nestje - verkleinwoorden 5 Woorddictee verkleinwoorden (*)	Je ziet een tekst. Wijs alle verklein-woorden aan. Typ het verkleinwoord. Luister goed naar elk woord. Welke klank hoor je? Klik op de juiste rij. Je ziet een tekst. De woorden zijn niet af. Maak ze af. Luister goed. Kijk naar het plaatje. Typ het woord.
P samenstellingen	1 Samenstelling in beeld (*) 2 Woorden koppelen 3 Samenstelling maken (*) 4 Woorddictee - samenstellingen (*)	Je ziet twee plaatjes. Welke samenstelling is dat? Typ dat woord. Koppel een blauw deel aan een groen deel. Je ziet een omschrijving. Welke samenstelling is dat? Typ dat woord. Luister goed. Kijk naar het plaatje. Typ het woord.
Q ...cht	1 Op de vlucht - ...cht 2 Flits en typ - ...cht 3 Woorddictee - ...cht (*)	Maak alle woorden af. Flits het woord en typ het. Luister goed. Kijk naar het plaatje. Typ het woord.
R stomme E	1 Welk woord is goed - stomme E 2 Woorddictee - stomme E (*)	Lees de vraag, lees de antwoorden en klik op het goede antwoord. Luister goed. Kijk naar het plaatje. Typ het woord.
S eeuw, ieuw, uw	1 Woorden bouwen met -eeuw (*) 2 Woord in zin - eeuw, ieuw, uw (*) 3 Woorddictee - eeuw, ieuw, uw (*)	Luister goed. Wijs de letters aan. Bouw het woord. Je ziet een zin. Welk woord past op de open plaats? Typ dat woord. Luister goed. Kijk naar het plaatje. Typ het woord.

De rubrieken toegelicht

Spelling 3 behandelt alle woordsoorten en zinsdelen die volgens Meijerink c.s. en de SLO in groep 3 van het basisonderwijs geleerd moeten worden. De onderwerpen zijn:

- MKM¹
- MKKM
- MK2M
- MM...M²
- M...MM
- MM...MM
- Tussenklank na L/R
- ei, ij, ou, au
- ...(M)MMM...
- sch(r)
- ng en nk
- f/v en s/z
- eer, oor, eur
- aai, ooi, oei
- verkleinwoorden
- samenstellingen
- ...cht
- stomme E + herh
- eeuw, ieuw, uw

Rubriek A: MKM

Deze rubriek gaat over woorden die beginnen en eindigen met een medeklinker, met daar tussenin een enkele (korte) klinker. De meeste medeklinkers en de vijf klinkers komen in deze rubriek aan bod. Begonnen wordt met een synthese-oefening. De leerling hoort drie klanken, moet die samenvoegen tot het juiste woord en dat woord vervolgens intypen. Bij A2 moeten letters die op verspreide plekken in het vraagvak staan, in de juiste volgorde worden aangewezen om een woord te bouwen. Dan volgen twee flitsoefeningen. In A3 typt de leerling het geflitste woord en in A4 moet hij uit vier mogelijkheden het juiste woord kiezen. Oefening A5 is een Wijzig-tekst-oefening. Een aantal drieletterige woorden in een tekst is niet af. De leerling vult de ontbrekende letters in. In A6 wordt een zin voorgelezen en getoond. Aan de afgedrukte zin ontbreekt een woord. Dat moet ingevuld worden. De laatste oefening is een woorddictee.

¹ In tegenstelling tot wat gebruikelijk is maakt Numo in de benaming van rubrieken wel onderscheid tussen K (korte klank), KK (lange klank) en K2 (twee-letter-klank).

² Als er staat ... kan daar een korte klank, een lange klank, of een twee-letter-klank voor worden ingevuld.

Rubriek B: MKKM

Deze rubriek gaat over woorden die beginnen en eindigen met een medeklinker, met daar tussenin een dubbele (lange) klinker. De meeste medeklinkers en de vijf dubbele klinkers komen in deze rubriek aan bod. Begonnen wordt met een Rijen-oefening. De leerling hoort een woord en moet vervolgens aangeven of er een lange of korte klinker in staat. Bij B2 moeten letters die op verspreide plekken in het vraagvak staan, in de juiste volgorde worden aangewezen om een woord te bouwen. Dan volgen twee flitsoefeningen. In B3 typt de leerling het geflitste woord en in B4 moet hij uit vier mogelijkheden het juiste woord kiezen. Oefening B5 is een Wijzig-tekst-oefening. Een aantal vierletterige woorden in een tekst is niet af. De leerling vult de ontbrekende letters in. In B6 wordt een zin voorgelezen en getoond. Aan de afgedrukte zin ontbreekt een woord. Dat moet ingevuld worden. De laatste oefening is een woorddictee.

Rubriek C: MK2M

Rubriek C gaat over woorden die beginnen en eindigen met een medeklinker, met daar tussenin een tweeletterklank. De meeste medeklinkers en vijf tweeletterklanken komen in deze rubriek aan bod. Begonnen wordt met een Rijen-oefening. De leerling hoort een woord en moet vervolgens aangeven of er een UI of een EU in staat. Deze klanken lijken veel op elkaar. In sommige dialecten (het Zaaans) is er geen verschil in de uitspraak. Bij C2 moeten letters die op verspreide plekken in het vraagvak staan, in de juiste volgorde worden aangewezen om een woord te bouwen. Dan volgen twee flitsoefeningen. In C3 typt de leerling het geflitste woord en in C4 moet hij uit vier mogelijkheden het juiste woord kiezen. Oefening C5 is een Wijzig-tekst-oefening. Een aantal vierletterige woorden in een tekst is niet af. De leerling vult de ontbrekende letters in. In C6 wordt een zin voorgelezen en getoond. Aan de afgedrukte zin ontbreekt een woord. Alleen de eerste letter is gegeven. Het moet afgemaakt worden. De laatste oefening is weer een woorddictee.

Rubriek D: MM..M

Rubriek D gaat over woorden met twee medeklinkers aan het begin en één aan het eind. Ertussenin kunnen een korte klank, een lange klank, of een tweeletterklank staan. Begonnen wordt met een synthese-oefening. De leerling hoort een serie klanken, moet die samenvoegen tot het juiste woord en dat woord vervolgens intypen. Oefening D2 is een Wijzig-tekst-oefening. Een aantal woorden in een tekst is niet af. De leerling vult overal twee ontbrekende letters in. In D3 typt de leerling het geflitste woord. D4 gaat over drie soorten woorden: een met een korte klank, een met een lange klank en een met een tweeletterklank. Hij moet het juiste woord aanwijzen voor elke open plaats. In D5 ziet de leerling een foto en een zin waarin één woord niet af is. Hij moet dat woord afmaken. De laatste oefening is een woorddictee met MM..M-woorden.

Rubriek E: M..MM

Rubriek E gaat over woorden met één medeklinker aan het begin en twee aan het eind. Ertussenin kunnen een korte klank, een lange klank, of een tweeletterklank staan. Begonnen wordt weer met een synthese-oefening. De leerling hoort een serie klanken, moet die samenvoegen tot het juiste woord en dat woord vervolgens intypen. In E2 typt de leerling het geflitste M..MM-woord. E3 gaat over werkwoordsvormen. Veel klankzuivere vormen eindigen op twee medeklinkers. De IK-vorm is gegeven en de leerling typt de vorm die je krijgt bij de derde persoon enkelvoud in de tegenwoordige tijd (stam + t). Grammaticale termen vallen echter niet. De laatste oefening is een woorddictee met MM..M-woorden.

Rubriek F: MM..MM

Rubriek F gaat over woorden met twee medeklinkers aan het begin en twee aan het eind. Ertussenin kunnen weer een korte klank, een lange klank, of een tweeletterklank staan. Begonnen wordt met ‘woorden bouwen’.

De leerling ziet vijf of zes letters of letterkoppels. Hij moet het woord dat hij hoort, en waar het plaatje over gaat letter voor letter opbouwen tot het compleet is. In F2 typt de leerling het geflitste woord. Oefening F3 is een koppelpuzzel. De leerling moet telkens enkele letters uit een groen vak koppelen aan enkele letters in een blauw vak. Onder de groene en blauwe vakken komt een foto tevoorschijn. De laatste oefening is een woorddictee met MM..MM-woorden.

Rubriek G: Tussenklank na L en R

Rubriek G gaat over de niet-geschreven tussenklank na L en R. Het is de eerste oefening waarbij sprake is van een orthografische regel. *“Na de L en de R hoor je vaak een tussenklank, maar die schrijf je niet.”*

Oefening G1 is van het type ‘Wijzig tekst’. In een tekst moet op de open plaatsen na de letters L of R telkens één letter worden ingevuld. In oefening G2 ziet de leerling een geflitst woord en moet hij vervolgens kiezen welk woord het was. De laatste oefening is een woorddictee met Tussenklank-woorden.

Rubriek H: ei, ij, ou, au

Rubriek H is de eerste rubriek over inprentwoorden met ei, ij, ou of au. Gewerkt wordt met twee verhaaltjes waar een beperkt aantal woorden met korte EI of met AU in voorkomt. Het idee is dat leerlingen deze verhaaltjes onthouden en vervolgens als ze een woord met EI-klank tegenkomen, bedenken of dit woord in het verhaaltje voorkomt. Zo niet dan is het woord – in elk geval in de oefeningen – met lange IJ, dan wel met OU. Lange IJ en de OU komen namelijk veel vaker voor in de taal dan korte EI en AU. In oefening H1 moet in ‘Het verhaal van Leila’ overal domweg een korte ei worden ingevuld. In H2 komt in verband met het inprenten hetzelfde verhaaltje nog eens langs, maar nu moeten ontbrekende woorden geplaatst worden. Oefening H3 is een Stenen-oefening. Uit een verzameling van 20 bouwstenen moeten er 10 worden aangewezen waar een woord met korte EI in staat. De fout aangewezen woorden zijn met lange IJ omdat ze niet voorkomen in het EI-verhaal. In oefening H4 moet een woord met korte of lange EI worden ingevuld op de open plaats in een zin die ook wordt opgelezen. In de oefeningen H5 t/m H7 wordt dezelfde procedure gevolgd voor OU en AU. In oefening H8 moet het tegendeel van een gegeven woord worden ingevuld. Er is een spiekscherm. H9 is weer een variabel woorddictee waar de vier soorten woorden gelijkelijk in voorkomen.

Rubriek I: ..(M)MMM..

Rubriek I gaat over woorden met drie, of een enkele keer vier medeklinkers aan het begin of aan het eind.

Begonnen wordt met ‘woorden bouwen’. De leerling ziet vijf of zes letters of letterkoppels. Hij moet het woord dat hij hoort, en waar het plaatje over gaat letter voor letter opbouwen tot het compleet is. In I2 typt de leerling het geflitste woord. I3 gaat over werkwoordsvormen. De IK-vorm is gegeven en de leerling typt de vorm die je krijgt bij de derde persoon enkelvoud in de tegenwoordige tijd (stam + t). Grammaticale termen vallen echter niet. De laatste oefening is weer een woorddictee met (M)MMM-woorden.

Rubriek J: Sch(r)..

Rubriek J gaat over woorden die beginnen met SCH of SCHR. Oefening J1 is een Rijen-oefening. De leerling hoort een woord en moet beslissen of het met SCH of SCHR begint. Dat kan door goed te luisteren. In J2 typt de leerling het geflitste woord. Oefening J3 is een koppelpuzzel. De leerling moet telkens enkele letters uit een groen vak koppelen aan enkele letters in een blauw vak. Onder de groene en blauwe vakken komt een foto tevoorschijn. De laatste oefening is een woorddictee met SCH(R)-woorden.

Rubriek K: ng of nk

Rubriek K gaat weer over het toepassen van een regel. De NG is één klank, waar twee medeklinkers bij horen. Die klank moeten leerlingen gaan herkennen. Bij de NK hóór je eigenlijk NG + K, maar de regel is dat je voor de K geen G schrijft. Oefening K1 is een Rijen-oefening. De leerling hoort een woord en moet beslissen of het bij de categorie DING-woorden, of bij de PINK-woorden hoort. Dat kan door te luisteren of je een K hoort. K2 gaat weer over werkwoordsvormen. De IK-vorm is gegeven en de leerling typt de vorm die je krijgt bij de derde persoon enkelvoud in de tegenwoordige tijd(stam + t). Grammaticale termen vallen niet. Oefening K3 is een wijzig-tekst-oefening, waarbij op de open plaatsen NG of NK moet worden getypt. Er zijn ook werkwoordsvormen bij die op een T eindigen. In K4 typt de leerling het geflitste woord en in K5 moet hij telkens beslissen welk woord hij gezien heeft. De laatste oefening is weer een woorddictee over de stof.

Rubriek L: f/v en s/z

Rubriek L gaat over F of V en S of Z. Soms kun je dat horen, maar meestal moet je *weten* (dus ingeprint hebben) met welke letter een woord begint. Het onderscheid tussen Z en S is – als je niet uit Amsterdam komt – soms nog het best te horen. Bij een correcte uitspraak van de Z voel je een trilling aan beide zijden van je keel, bij de S niet. De eerste oefening (L1) is een Rijen-oefening. De leerling hoort een woord en moet beslissen of het begint met een Z of een S. In L2 typt de leerling het geflitste woord en gaat het ook over Z of S, en in L3 idem, maar nu over F of V. In L4 gaat het over F of V en S of Z en moet hij telkens beslissen welk woord hij gezien heeft. Deze oefeningen bevorderen het inprenten. In L5 moeten incomplete woorden worden aangevuld met een van de vier letters waar het hier om gaat. De ingeprinte vormen worden daarmee toegepast. In oefening L6 moeten antwoorden gegeven worden bij raadsels, bijvoorbeeld: *Ik heb twee wielen en een stuur, ik ben een (invullen 'fiets')*. De laatste oefening is weer een woorddictee over de stof.

Rubriek M: eer, oor, eur

Rubriek M gaat over de spelling van woorden op –eer, -oor, of –eur. De lange ee, oo en ook de eu worden anders uitgesproken als er een R achter staat. In oefening M1 moet overal eer, oor, of eur worden ingevuld in een verhaaltje over de boerderij. In M2 zien en horen de leerlingen de vraag waar een bepaald woord op rijmt. Ze zien drie woorden en moeten het plaatje aanwijzen waarop het juiste woord is afgebeeld. M3 is een oefening in 'passief spellen'. De leerling hoort een bepaald woord en moet aanwijzen wat de juiste spelling is. Bij 'geur' bijvoorbeeld naast de juiste oplossing ook 'gur', 'guur' en 'gier'. De laatste oefening is weer een woorddictee over de stof.

Rubriek N: AAI, OOI, OEI

Rubriek N gaat over de spelling van woorden op –aai, ooi en oei. Je hoort in deze woorden een J op het eind, maar je schrijft een I. Oefening N1 is een Stenen-oefening. Er zijn 20 bouwstenen met woorden. In 10 van die woorden is een woord goed gespeld. Die moeten aangewezen worden. N2 gaat over werkwoordsvormen. De IK-vorm – die op een i eindigt - is gegeven en de leerling typt de vorm die je krijgt bij de derde persoon enkelvoud in de tegenwoordige tijd(stam + t). Grammaticale termen vallen niet. In oefening N3 moeten woorden die niet compleet zijn worden aangevuld in een verhaaltje over een zwerver. In N4 hoort de leerling een zin en ziet hij dezelfde zin waarin een ontbrekend woord moet worden ingevuld. De laatste oefening is weer een woorddictee over de stof.

Rubriek O: verkleinwoorden

Rubriek O gaat over de spelling van verkleinwoorden voor zover het achtervoegsel –je of –tje betreft, soms ook met een meervouds-s erachter. Allerlei eerder behandelde woorden komen opnieuw langs, nu met een achtervoegsel erbij. Die verkleinwoorden moet je dan eerst kunnen herkennen. Daar gaat oefening O1 over. In O2 moeten leerlingen zelf een verkleinwoord maken door een basiswoord over te nemen en daar –je of –tje achter te zetten. Oefening O3 is een Rijen-oefening waarbij ze in hun hoofd het verkleinwoord moeten maken en vervolgens bepalen of het om het achtervoegsel –je of –tje gaat. In de tekst-oefening O4 moeten op open plaatsen achtervoegsels worden ingevoegd. De laatste oefening is weer een woorddictee over de stof.

Rubriek P: samenstellingen

Rubriek P gaat over de spelling van eenvoudige samenstellingen. Ook deze rubriek leent zich goed voor herhaling van spellingen die eerder langskwamen. Oefening P1 heet ‘Samenstelling in beeld’. De leerling ziet twee plaatjes en moet daaruit afleiden welke samenstelling die uitbeelden. P2 is een koppelpuzzel waarin steeds twee woorden gekoppeld moeten worden zodat een samenstelling ontstaat. In P3 krijgen de leerlingen een omschrijving op basis waarvan ze een samenstelling moeten maken. De laatste oefening is weer een woorddictee over de stof.

Rubriek Q: ..cht

Rubriek Q gaat over woorden die op –cht eindigen. Hoor je een /g/-klank met een t erachter, dan schrijf je die klank bijna altijd als CH. Rubriek Q is de eerste rubriek met extra oefeningen. In oefening Q1 moet op de open plaatsen overal cht worden ingevuld. Oefening Q2 is bedoeld als ondersteuning van het inprenten van cht-woorden. De leerling typt het geflitste woord. De derde en laatste oefening is weer een woorddictee over de stof.

Rubriek R: stomme E

Ook rubriek R bevat extra oefeningen. Deze rubriek gaat over woorden met voor- en achtervoegsels waar een stomme E in voorkomt: woorden die beginnen met be-, ge-, ver-, te- of eindigen op –el, –er, –en, –te. De eerste oefening is een meerkeuzeoefening die gericht is op het leren herkennen van foute spellingen op dit gebied. De tweede oefening is weer een woorddictee over de stof.

Rubriek S: eeuw, ieuw, uw

Ook rubriek S wordt niet afgedekt door de toetsen, maar bevat extra oefeningen. Het gaat om de U die je op het eind van een woord voor de W schrijft. In oefening S1 hoort de leerling een woord, in dit geval het woord ‘leeuw’. Hij ziet ook een afbeelding van dat woord en moet letter voor letter aanwijzen om het woord te ‘bouwen’. Ook de tweede oefening bevat beeldmateriaal en daarbij een zin waaraan één woord ontbreekt dat moet worden ingevuld. De derde en laatste oefening is weer een woorddictee over de stof.

Achtergrondinformatie

Vanwege de zorg over het kennisniveau van taal en rekenen formeerde het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen een Expertgroep Doorlopende Leerlijnen Taal en Rekenen. Deze expertgroep (commissie Meijerink) kreeg als opdracht om te adviseren wat leerlingen op het gebied taal en rekenen moeten kennen en kunnen op verschillende momenten in hun onderwijs carrière. Het resultaat is beschreven in het rapport 'Over de drempels met taal en rekenen' (2008). In advies formuleert de Expertgroep:

- ‘doorlopende leerlijnen’ die ervoor zorgen dat het onderwijsresultaat van de ene sector naadloos aansluit op dat van de andere;
- ‘referentieniveaus’ met beschrijvingen van kennis en vaardigheden die leraren houvast bieden voor het bepalen, volgen en stimuleren van de ontwikkeling van leerlingen.

Het advies bestaat uit een hoofdrapport en voor zowel taal als rekenen een deelrapport. De rapporten zijn te downloaden vanaf de site van de Stichting Leerplanontwikkeling (www.slo.nl).

Drempels en domeinen

Het rapport van de Expertgroep Meijerink geeft aan wat leerlingen op belangrijke momenten in hun schoolloopbaan moeten kennen en kunnen. Deze belangrijke momenten worden ook wel ‘drempels’ genoemd en behelzen de overgangen tussen basisonderwijs, vmbo, mbo, vwo, hbo en universiteit. Als leerlingen deze drempels makkelijker kunnen nemen, hebben ze meer kans op een optimale schoolloopbaan. Om ze hierbij te helpen, heeft de Expertgroep beschrijvingen van vier niveaus geformuleerd: 1F, 2F, 3F en 4F. Deze niveaus beschrijven de kennis en vaardigheden die de leerlingen op de drempelmomenten moeten beheersen.

Niveau	Fundamentele kwaliteit	Drempel
1F	Eind primair onderwijs	Van po naar vo
2F	Eind vmbo	Van vo fase 1 naar vo fase 2 / van vmbo naar mbo
3F	Eind mbo-4 en havo	van vo en mbo naar hbo
4F	Eind vwo	van vo naar wo

In het rapport Over de drempels met taal onderscheidt de Expertgroep vier domeinen: (1) mondelinge taalvaardigheid, (2) lezen, (3) schrijven en (4) taalbeschouwing (grammatica) en taalverzorging. Het referentiekader Nederlandse taal voor het domein begrippenlijst en taalverzorging op de basisschool is door de SLO uitgewerkt in een rapport Leerstoflijnen begrippenlijst en taalverzorging. Eveneens te downloaden vanaf de site van de SLO.

De stof van Spelling groep 3 valt onder domein 4 waarin onderscheid gemaakt wordt tussen: taalbeschouwing (grammatica), spelling, werkwoordspelling en leestekens. Naast Spelling groep 3 ontwikkelt Kurve daarom ook programma's voor grammatica, werkwoordspelling en leestekens en hoofdletters. Met deze vier programma's bestrijken we domein 4 dus geheel.

Woordenlijst

MKM³-woorden

bak - bal - bek - bel - ben - bil - bit - bol - bom - bot - dag - dak - dam - das - dek - den - dik - dof - dok - dop - duf - dun - dus - duw - gas - gat - gek - gif - gil - gok - gul - hak - hal - hap - heg - hek - hel - hen - hik - hip - hol - hou - hut - juf - kam - kan - kas - kat - kin - kop - kus - lag - lam - lat - lef - les - lus - mag - mak - man - mat - mes - min - mis - mol - mop - mos - muf - mug - mul - mus - nek - nep - nul - ook - oor - pas - pen - pit - pof - pot - puk - ras - rat - rek - ren - rok - rug - ruw - sap - sof - som - suf - tak - tas - tik - tip - ton - tuk - vak - val - van - wak - wal - wat - weg - wei - wil - wip - wis - wol - zak - zal - zat - zee - zeg - zes - zin - zit - zon – zus

MKKM-woorden

baal - baas - balk - beek - been - boom - boos - boot - daar - daas - doof - doop - doos - duur - fuut - gaat - geel - goot - guur - haak - haar - heel - heen - heet - hoog - huur - kaak - kaal - kaas - kool - koop - krom - kuur - laag - laat - lees - loop - maag - maak - maan - mee - meel - mees - muur - naam - paal - peen - poot - puur - raam - reep - rook - roos - teen - toon - vaak - vaas - veeg - veel - veen - vuur - weeg - weet - zaag - zaak - zaal - zeef - zeep - zool - zoom - zoon – zuur

MK2M-woorden

beuk - biet - boer - buik - buil - buis - buit - deuk - deun - dief - diep - doe - doek - doel - duif - duik - duim - duin - geit - geul - geus - heup - heus - hier - hoef - huis - jeuk - keus - kier - kies - kuil - kuip - leuk - luis - mier - muis - neus - niet - peuk - peul - piek - poes - puin - reuk - reus - riem - riep - roes - ruim - ruit - soep - teug - tien - tuig - vier - voer - voet - vuil - wieg - wiel - zeug - zoen – zoet

MM..M-woorden

blaar - blad - blaf - blaft - bloem - bloes - blok - blonk - braaf - braam - breuk - brief - bril - broek - broer - bron - brons - brug - bruin - brul - dreun - droog - droom - drop - druif - dwang - dwars - fles - glas - graaf - graag - grap - gras - griep - groen - groep - groet - grof - groot - kleur - klok - knap - knol - knoop - knus - kras - kreet - kruis - pluim - plus - pret - pruim - prul - sjaal - sjouw - slang - sloep - smaak - smoes - snel - snoep - speen - spek - spel - spuug - steen - stem - stier - stoel - stoer - stof - stoom - stuk - stuur - trui - vlag - vlam - vlek - vlot - zwaan - zweep - zweet - zwem – zwijn

M..MM-woorden

baars - beest - berg - biels - boort - bult - buurt - damp - erg - film - gans - gesp - gips - gokt - haakt - half - hals - heks - hert - hoest - hoorn - hoort - huilt - hulp - huurt - iets - kaars - kaart - kaft - kerst - koets - laars - lamp - leeft - leert - liegt - lift - meest - mikt - munt - muts - neemt - niets - paars - park - pols - pomp - poort - puist - rasp - reeks - rent - rits - roept - roest - rookt - rots - rups - taart - term - toets - toost - tulp - vaart - valk - vers - waakt - want - wesp - wipt - woest - woont - wuift - zeurt – zoekt

MM..MM-woorden

broers - graaft - klant - klets - kleurt - klimt - klomp - kluns - knoest - knots - kramp - kreeft - krent - kroost - kwart - kwast - plaagt - plaats - plakt - plant - plens - plukt - prikt - prins - print - proef - proost - scoort - slaapt - smeert - smelt - snoept - speels - speurt - spons - sport - staart - start - storm - triest - troost - trots - vliegt - zwart – zwerm

³ Numo gebruikt deze aanduiding alleen voor woorden die beginnen en eindigen met één medeklinker, met een korte klank ertussen.

Tussenklank-woorden

dorp - durf - durft - dwerg - golf - hark - harkt - harp - helm - helpt - jurk - kalf - kalm - kerk - kolk - melk - tolk - velg - verf - vork - warm - wolk - worm - worp - zalf - zalm – zorg

Ei-, ij-, ou-, au-woorden

auto - bij - blauw - blij - blijf - bouw - dauw - dij - eik - eiland - eind - eis - eitje - feit - fijn - flauw - gauw - geitje - glij - grauw - grijns - grijs - hei - hijg - hout - jou - kauw - kei - klauw - klei - klein - koud - kous - krijg - kwijt - Laura - lauw - Leila - lijm - mei - meisje - mouw - nauw - nou - oud - Paul - pauw - prijs - rauw - reis - rijk - rijp - rijst - saus - smijt - snauw - spijt - stijf - stout - touw - trein - trouw - vijf - vrij - wijd - wijs - zei - zeiden - zeil - zijn – zout

...(M)MMM...-woorden

arts - barst - borst - dienst - dorst - gerst - herfst - hoogst - jongst - koorts - korst - kunst - kwarts - laatst - leukst - markt - morst - poetst - raspt - ritst - slurpt - snurkt - spreuk - spring - sprits - sprong - spruit - straft - streep - streng - strijkt - stronk - struik - surft - tekst - vangst - werkt - zelfs - zorgt – zwerft

Sch(r)-woorden

schaal - schaap - schaar - schat - scheel - scheer - scheert - schel - schelp - schep - scherm - scherp - schets - scheur - schim - schip - schoen - schok - schonk - school - schoon - schraal - schram - schrap - schriel - schrift - schrijf - schrijft - schrik - schrob - schroef - schroot - schuim - schuit - schurk – schuur

NG-NK-woorden

bang - bank - blink - bonk - bonkt - breng - brengt - dank - dankt - ding - drank - dringt - drinkt - dwingt - eng - gong - hangt - hengst - Henk - hinkt - honk - jankt - jong - klank - klink - klinkt - kreng - kring - lang - langs - link - links - long - mank - mengt - pink - plank - schenkt - slank - springt - stang - stank - stinkt - stonk - tong - tring - vang - vangt - wang - wenk - wenkt - zang - zingt - zinkt

F/V en S/Z-woorden

fee - feest - fel - fiets - filmt - fit - flets - flink - fluit - fout - fris - fruit - fut - saai - sap - saus - saus - sjaal - slang - sloep - smaak - smijt - smoes - snauw - snel - snoep - soep - som - speen - spek - spel - sprong - spuug - spuug - stank - stem - stof - stoom - stout - stronk - stuk - suf - vel - ver - verft - vin - vis - vlaai - vlees - vlerk - vlieg - vloeit - vloek - vol - volgt - vos - vraag - vriend - vroeg - vroor - vrouw - vuist - vul - zacht - zak - zal - zalf - zalm - zang - zee - zeef - zeep - zeg - zeiden - zeil - zijn - zin - zo - zoet - zon - zonder - zool - zoon - zorg - zucht - zus - zuur - zwaan - zwart - zweep - zweet – zwerm

EER-OOR-EUR-woorden

beer – beurt - heer - keer - meer - neer - peer - scheer - speer - veer - zeer - deur - geur - kleur - scheur - sleur - zeur - door - hoor - koor - oor - spoor - vroor

AAI-OOI-OEI-WOORDEN

aait - bloei - bloeit - boei - broei - doei - dooi - draai - draait - foei - fraai - gloeit - gooi - gooit - groeit - haai - hooi - knoei - knoeit - kooi - kraai - kraait - maait - mooi - mooier - mooist - naai - nooit - plooi - prooi - roeit - saai - saaiër - snoei - snoeit - sproeit - stoei - stoeien - stoeit - taai - waaien - waait - zoi - zwaai – zwaait

Verkleinwoorden

aapje - baasje - bedje - beentje - beestje - bekje - bietjes - blaartje - boertje - breukje - broekje - broertje - deeltje - deuntje - doosje - drankje - duwtje - duwtjes - haakje - kiertje - kleurtje - kleutertje - knietje - krasjes - kruisje - kusjes - liefje - lusje - maaltje - moedertje - mopje - mouwtje - mugje - muisje - muurtje - nestje - neusje - oogjes - pleistertje - ratje - rupsje - schaatjes - schatje - schelpjes - snaveltje - steentje - stoeltje - stoepje - stofje - streepje - streepjes - traantjes - trapje - treintje - tuintje - veertje - verhaaltje - vlaatjes - vleugeltjes - vliegje - vloeitje - vogeltje - vuiltje - wiertje - zaakje - zaaltje – zwaantje

Samenstellingen

baksteen - balpen - bloemkool - bloempot - boomstam - broekzak - bromvlieg - buikpijn - dakpan - dakraam - deurknop - doelpaal - drinkfles - feestjurk - feestneus - fietstocht - fietswiel - flitslicht - frisdrank - fruitboom - fruitsap - glijbaan - hakmes - hoestdrank - houtduif - huisdeur - huismus - kerkklok - klimboom - knoeiboel - koelkast - kruispunt - leerboek - lichtblauw - melkglas - nachtvorst - oorbel - oorsmeer - palmboom - poepkleur - pretpark - propvol - roltrap - roodborst - roomsaus - rugzak - schoolplein - slagroom - smeerkaas - sneltrein - snelweg - speeltuin - springplank - voetbal - zakdoek - zwerfpoes

Woorden op –cht

acht - bocht - burcht - dicht - gracht - kracht - kucht - lacht - licht - lucht - nacht - recht - rechts - richt - slecht - sticht - tocht - vacht - vecht - vlecht - vlucht - vracht - vrucht - wacht - zacht - zicht - zucht

Woorden met stomme E

beleg - bericht - beroep - bloeien - derde - fluitjes - gebouw - gebruik - geeuwen - gepraat - geschenk - gestoei - getal - gewoon - gezicht - groene - groente - kieuwen - koude - leeuwen - nieuwe - verblijf - verdriet - vergif - verkeer - verschil - verslag - verzoek - zonder

Woorden op –UW

duw - eeuw - geeuw - geeuwt - geeuwt - kieuw - kieuwen - leeuw - meeuw - nieuw - nieuwe - schreeuw - schuw - sneeuw - sneeuwt - sneeuwt - spreek - Zeeuw